

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
 dos. Zaur Məmmədov
"14" May 2026-cı il

Fənn sillabusu

İxtisasın şifri və adı: 6007001-Aqronomluq, 6007008-Torpaqşünaslıq və aqrokimya, 6007007-Meşəçilik, 6006043-Şərabçılıq

Fakültə: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Azərbaycan dili və ədəbiyyat

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya. Fənn üzrə proqram Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirinin 19.09.2022-ci il tarixli 556 sayılı əmrinə əsasən çap edilmişdir.

Kodu: HF-B03

Tədris ili: II (2026-2027)

Semestr: I

Tədris yükü cəmi: Cəmi 40 saat. Auditoriya saati 14 saat (Seminar 14 saat)

Təhsilalma forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Həsənzadə Sevda Əmrah

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Əli Məmmədov küçəsi - 40 , 2 saylı tədris korpusu

Məsləhət günləri və saati: I-V günlər, saat 08³⁰-16²⁰

E-mail ünvanı: hesenzadesevda8@gmail.com

III.Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat :

1. K.B.Dənziyeva "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya". Bakı, 2025, 364 s.
2. N.Məmmədli. "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya". Bakı, 2021
3. Böyükxanım Eminli, Günel Paşayeva. "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya". Sumqayıt Dövlət Universiteti., Sumqayıt, 2021, 400 s.
4. B.Xəlilov "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya". Bakı, 2021, 485 s.
5. N.Səlimova "İşgüzar yazışmalar". Ali məktəblər üçün metodik vəsait. Bakı Biznes Universitetinin nəşriyyatı Bakı, 2017
6. E. Musayev. "Kargüzarlığın təşkili". Bakı, "Qanun", 2012

Əlavə ədəbiyyat:

7. T.Əbdülhəsənlı, A.Hüseynova "İşgüzar Azərbaycan dili" Bakı, 2006
8. Ş.Balakişiyev, Ə.Namazov, "Əməli yazı nümunələri". Bakı, 2006
9. İnternet resursları.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Fənnin tədrisi ilə eyni zamanda başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Azərbaycan dili Azərbaycan millətinin ana dili, Azərbaycan Respublikasının dövlət dilidir. İxtisasından asılı olmayaraq hər bir Azərbaycan vətəndaşı öz ana dilində düzgün yazmağı və fikir ifadə etməyi bacarmalıdır. Bu məqsədlə "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya" fənni dilimizdən həm şifahi, həm də yazılı formada düzgün, məntiqi, aydın şəkildə istifadə edilməsini öyrətmək baxımından çox əhəmiyyətlidir. Tədris prosesində fənnin tələbinə görə kommunikasiya haqqında məlumat vermək, hər bir dil vahidindən düzgün istifadə etmək və tələbələrə müstəqil təqdimatlar etmək, işgüzar və akademik yazı bacarıqlarını formalaşdırmaq ön plana çəkilir.

"Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya" fənnin məqsədi tələbələrə işgüzar və akademik yazı bacarıqlarını, kommunikasiyanın elmi əsaslarını, dilimizdən düzgün, məntiqi, aydın şəkildə istifadə edilməsini öyrətməkdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə:

Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yeni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfli;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam aça bilər;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Seminar 14 saat. Cəmi: 14 saat

Nö	Keçirilən seminar mövzularının məzmunu	Saat	Tarix
1.	Mövzu: "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya" fənninin mahiyyəti, məqsəd və vəzifələri. Azərbaycan dili anlayışı. Dilimizə dövlət qayğısı. Plan: 1. "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya" fənninin mahiyyəti. 2. Fənnin məqsəd və vəzifələri. 3. Dil və nitq 4. Azərbaycan dili anlayışı. 5. Azərbaycan dilinə dövlət qayğısı. 6. Ulu öndər H.Əliyevin Azərbaycan dilinin inkişafında xidmətləri. Mənbə: [1,2,5,6]	2	
2.	Mövzu: Kommunikasiya anlayışı. Verbal və qeyri-verbal kommunikasiya. İşgüzar kommunikasiyada etiket qaydaları. Plan: 1. Kommunikasiya anlayışı. 2. Verbal kommunikasiya, onun formaları. 3. Qeyri-verbal kommunikasiya. 4. İşgüzar kommunikasiyada etiket qaydaları 5. İşgüzar kommunikasiyada nitq etiketlərinin növləri Mənbə: [1,2,5,6]	2	
3.	Mövzu: İşgüzar və akademik kommunikasiyada natiqlik. İşgüzar və akademik kommunikasiyada nitqin əsas keyfiyyətləri. Plan: 1. Natiqlik ənənələri. 2. Natiqlik sənətinin sahələri.	2	

	3. Natiqlik sənətinin başqa elmlərlə əlaqəsi. 4. Kommunikasiyada nitqin əsas keyfiyyətləri. 5. Kommunikasiyada nitqi zəiflədən amillər. Mənbə: [1,2,3,4,5,6]		
4.	Mövzu: İşgüzar və akademik kommunikasiyada norma. Azərbaycan ədəbi dilinin normaları. Fonetik norma. Plan: 1. Norma anlayışı. 2. Ümumxalq dili və ədəbi dil. 3. Azərbaycan ədəbi dilinin normaları, 4. Fonetik norma, onun xüsusiyyətləri: orfoepik və orfoqrafik norma. 5. Mürəkkəb adların yazılışı və ixtisarı. 6. Durğu işarələri Mənbə: [1,2,3,5,6,7]	2	
5.	İşgüzar və akademik kommunikasiyada leksik norma və onun xüsusiyyətləri. Qrammatik norma. Plan: 1. Kommunikasiyada leksik normanın xüsusiyyətləri 2. Semantik söz qruplarından (çoxmənalı sözlər, omonimlər, sinonimlər, antonimlər) leksik normaya uyğun istifadə. 3. Leksik normanı pozan söz qrupları. 4. İşgüzar və akademik kommunikasiyada qrammatik norma 5. Morfoloji norma 6. Sintaktik norma Mənbə: [1,2,3,5,6,7]	2	
6.	Mövzu: İşgüzar və akademik kommunikasiyada funksional üslublar. İşgüzar kommunikasiyada reklam, elan və bildirişlər. İşgüzar yazışmalar, elektron və onlayn kommunikasiya. Plan: 1. Üslub anlayışı. 2. Ədəbi dilin funksional üslubları. 3. Üslubi normalar. 4. İşgüzar yazışmalar. 5. Onlayn kommunikasiya və elektron yazışmalar. 6. İşgüzar kommunikasiyada reklam, elan və onun növləri. Mənbə: [1,2,3,5,6]	2	
7.	Mövzu: İşgüzar kommunikasiyada sənədlər. Akademik kommunikasiya. Plan: 1. Tərcümeyi-halın mahiyyəti, məzmunu və forması. 2. Xasiyyətnamənin mahiyyəti, məzmunu, forması və dil xüsusiyyətləri. 3. CV-nin mahiyyəti, tərtib qaydaları. 4. Təqdimatın mahiyyəti, məzmunu və forması. 5. Ərizənin mahiyyəti, məzmunu və forması.	2	

6. İzahatın mahiyyəti, məzmunu, forması.
7. Arayışın mahiyyəti, məzmunu və forması.
8. Hesabatın mahiyyəti, məzmunu və forması.
9. Əmrin mahiyyəti, məzmunu və forması.
10. Şifahi və yazılı akademik kommunikasiya
11. Yazılı elmi mətnlər: kurs işi, tezisi, rəy, referat
12. Yazılı elmi mətnlər: xülasə, məqalə, monoqrafiya, annotasiya

Mənbə: [1,2,5,7]

XI. Fənn üzrə tələblər: Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya fənnini öyrənməklə tələbələr fənnin mahiyyəti, məqsəd və vəzifələrini, Azərbaycan dili anlayışı, kommunikasiya anlayışı, işgüzar kommunikasiyada etiket qaydalarını, nitqliyi, nitqin əsas keyfiyyətlərini, ədəbi dilin norma və üslublarını, işgüzar sənədləri, akademik kommunikasiyanı, yazılı elmi mətnləri mənimsəməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- seminarlar və praktiki tapşırıqlar;
- tədqimatlar, müzakirələr və debatlar;
- müstəqil iş / araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş);
- problemlərə əsaslanan tədris.

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

FTN 1. Qloballaşma şəraitində Azərbaycan dili və ona göstərilən dövlət qayğını ilə bağlı məlumatlara yiyələnir. Dövlət dili haqqında fərman və sərəncamlar, "Ulu öndər Heydər Əliyev və Azərbaycan dili mövzusunda tədqimatlar hazırlamağı öyrənmək, "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya" fənninin məqsəd və vəzifələrini bilmək; Kommunikasiyanın forma və funksiyaları, kommunikasiya səviyyələri barədə biliklərə sahib olmaq.

FTN 2. Akademik kommunikasiya prosesində köməkçi nitq hissələrinin rolunun nədən ibarət olduğunu mənimsəmək. Şifahi və yazılı kommunikasiyalar, habelə nitqə verilən tələblər: nitqin düzgünlüyü, dəqiqliyi, aydınlığı, səlisliyi, təmizliyi, yığcamlığı, səadliyi, zənginliyi, rəhbərliyi və digər önəmli məsələlərin rolunu müasir tələblər səviyyəsində öyrənmək.

FTN 3. Kommunikasiya ritorikasının nədən ibarət olduğunu, ədəbi dilin üslublarını, Azərbaycan ədəbi dilinin aktiv və passiv leksikasını bilmək. Ədəbi dil və kommunikativlik, kommunikativliyin növləri, kommunikativlikdə rəhbər və kommunikativ strategiya və yaradıcılıq texnologiyalarını mənimsəmək.

FTN 4. Dinləmə mədəniyyəti və dinləmənin kommunikasiya növü kimi mahiyyətini öyrənmək. Dinləmə və diqqət, dinləmə formaları, dinləmə bacarıqlarının təkmilləşdirilməsinin önəmini qavramaq. Kommunikasiya mədəniyyəti, danışq etikası və müraciət etikətləri barədə məlumatlara yiyələnmək. Təşkil olunmuş nitqin (mühazirə, məruzə, çıxış, spontan nitq) özünəməxsusluğunu bilmək.

FTN 5. Müasir Azərbaycan dilinin işgüzar üslubu barədə məlumatları və qaydaları öyrənmək. İşgüzar kommunikasiyada məktubların rolu, elektron və onlayn kommunikasiyalar barədə biliklərini zənginləşdirmək.

FTN 6. Rəsmi-işgüzar sənədləri dili barədə məlumatları öyrənmək və işgüzar kommunikasiyaların növləri və formaları, həmçinin dili və üslubu barədə məlumatlara yiyələnmək. İşgüzar kommunikasiyada Azərbaycan dilinin saflığının, orfoqrafiya qaydalarının və cümlə quruluşuna əməl olunmasının mahiyyətini öyrənmək. İşgüzar ritorika haqqında nəzəri və praktik çalışmalara malik olmaq.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi: _____

XV: Kollokvium sualları:

1. "Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya" fənninin mahiyyəti, məqsəd və vəzifələri

2. Dil və nitq
3. Azərbaycan dili anlayışı.
4. Kommunikasiya anlayışı
5. Verbal və qeyri-verbal kommunikasiya
6. Nitqin növləri
7. İşgüzar kommunikasiyada etiket qaydaları

8. İsgüzar və akademik kommunikasiyada natiqlik
9. Natiqlik sənətinin sahələri
10. Kommunikasiyada nitqin əsas keyfiyyətləri və nitqi zəiflədən amillər

XVI. İmtahan sualları:

1. "Azərbaycan dilində İsgüzar və akademik kommunikasiya" fənninin mahiyyəti, məqsəd və vəzifələri
2. Dil və nitq
3. Azərbaycan dili anlayışı.
4. Kommunikasiya anlayışı
5. Verbal və qeyri-verbal kommunikasiya
6. Nitqin növləri
7. İsgüzar kommunikasiyada etiket qaydaları
8. İsgüzar və akademik kommunikasiyada natiqlik
9. Natiqlik sənətinin sahələri
10. Kommunikasiyada nitqin əsas keyfiyyətləri və nitqi zəiflədən amillər
11. Norma anlayışı. Azərbaycan ədəbi dilinin normaları
12. Ümumxalq dili və ədəbi dili
13. İsgüzar və akademik kommunikasiyada norma: fonetik norma
14. Mürəkkəb adların yazılışı və ixtisarı
15. Durğu işarələri
16. İsgüzar və akademik kommunikasiyada norma: ləksik norma
17. Semantik söz qruplarından (çoxmənalı sözlər, omonimlər, sinonimlər, antonimlər) ləksik normaya uyğun istifadə
18. Ləksik normanı pozan söz qrupları
19. İsgüzar və akademik kommunikasiyada norma: qrammatik norma (morfoloji və sintaktik)
20. Üslub anlayışı
21. İsgüzar və akademik kommunikasiyada funksional üslublar
22. Funksional üslublar. Rəsmi-İsgüzar üslub
23. Onlayn kommunikasiya, elektron yazışmalar
24. İsgüzar kommunikasiyada sənədlər: tərcümeyi-hal, xasiyyətnamə
25. İsgüzar kommunikasiyada sənədlər: CV, təqdimat
26. İsgüzar kommunikasiyada sənədlər: ərizə, izahat
27. İsgüzar kommunikasiyada sənədlər: arayış, əmr
28. İsgüzar kommunikasiyada reklam, elan və onun növləri (bildiriş, anons və afişa)
29. Şifahi və yazılı akademik kommunikasiya
30. Yazılı elmi mətnlər: kurs işi, tezis, məqalə

"Azərbaycan dilində İsgüzar və akademik kommunikasiya" fənninin silabusu 6007001-Aqronomluq, 6007008-Torpaqşünaslıq və aqrokimya, 6007007-Meşəçilik, 6006043-Şərabçılıq ixtisası (program) üzrə tədris planı və Azərbaycan dilində İsgüzar və akademik kommunikasiya fənni programı əsasında tərtib edilmişdir. "Azərbaycan dili və ədəbiyyat" kafedrasının 14 may 2026-cı il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur (Protokol № 9).

Fənn müəllimi:

M.S.Ə. Həsənzadə

Kafedra müdriti:

dos. Q.I. Rıfıllayev